

Uzasadnienie
do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu
z dnia 16 października 2015 r.
w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Opolska Dolina Nysy
Kłodzkiej PLH160014

Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627 z późn. zm.) zwanej dalej „ustawą”, dla obszaru Natura 2000 sprawujący nadzór nad obszarem sporządza projekt planu zadań ochronnych na okres 10 lat. Pierwszy projekt sporządza się w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską, jako obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty lub od dnia wyznaczenia obszaru specjalnej ochrony ptaków.

Zgodnie z art. 28 ust. 5 ustawy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000. Plan zadań ochronnych może być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony tych siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 zgodnie z art. 28 ust.10 ustawy zawiera:

- 1) opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000;
- 2) identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- 3) cele działań ochronnych;
- 4) określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących:

- a) ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk,
- b) monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów, o których mowa w pkt 3,

- c) uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony;
- 5) wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;

- 6) wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru.

Tryb sporządzania projektu planu zadań ochronnych i zakres prac na potrzeby sporządzania projektu planu zadań ochronnych określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34, poz. 186, z późn. zm.), zwane dalej „rozporządzeniem”.

Sporządzający projekt planu zadań ochronnych umożliwia zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu (art. 28 ust. 3 ustawy) oraz zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu (art. 28 ust. 4 ustawy).

Projekty planów zadań ochronnych zamieszcza się także w publicznie dostępnych wykazach (art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko - Dz. U. z 2013 r., poz. 1235, z późn. zm.).

Projekt planu wymaga także uzgodnienia z wojewodą (art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie - Dz. U. z 2015 r., poz. 525) oraz może być przedmiotem opinii regionalnej rady ochrony przyrody (art. 97 ust. 3 pkt 2 ustawy).

Obszar Natura 2000 Opolska Dolina Nysy Kłodzkiej PLH160014 (zwany dalej „obszarem Natura 2000”) został przyjęty na mocy decyzji Komisji Europejskiej 2011/64/UE z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających

znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dz. Urz. UE L33/146), jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty, o którym mowa w art. 25 ust. 1 pkt 3 ustawy.

W ramach prac nad projektem planu zweryfikowano informacje o obszarze Natura 2000 oraz ustalono następujące przedmioty ochrony: starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* (kod siedliska 3150), grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) (kod siedliska 9170), Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*) (kod siedliska 9190), łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe (kod siedliska 91E0) oraz łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*) (kod siedliska 91F0).

Oceny stanu ochrony poszczególnych siedlisk dokonano na podstawie wyników przeprowadzonych kontroli terenowych, w oparciu o trzy parametry stanu: powierzchnia siedliska, struktura i funkcje oraz perspektywy ochrony. W przypadku siedlisk: 3150, 9190, 91E0 oraz 91F0 przy ocenie poszczególnych parametrów zastosowano zestawy wskaźników opracowanych w oparciu o metodykę przygotowaną przez Instytut Ochrony Przyrody PAN na potrzeby Państwowego Monitoringu Środowiska realizowanego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (GIOS). Z powodu nieopracowania przez IOP PAN metodyki dla siedliska 9170, ocena stanu jego ochrony została przeprowadzona w zakresie wskaźników najczęściej stosowanych do oceny stanu ochrony pozostałych siedlisk leśnych.

Stan ochrony siedliska 3150 oceniono jako właściwy (FV). Stan ochrony pozostałych siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 oceniono jako zły (U2), ze względu na niezadawalający stan parametru „struktura i funkcja”. Stan parametru „perspektywy ochrony” w przypadku siedliska 91F0 oceniono jako właściwy, w przypadku siedlisk: 9170 oraz 9190 jako niezadawalający (U1), a w przypadku siedliska 91E0 jako zły (U2). Powierzchnię wszystkich siedlisk uznano za właściwą.

W przypadku siedliska 9170 za zły stan ochrony odpowiadał stan wskaźnika „martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm grubości”. Jako niezadawalający oceniono stan wskaźników: „inwazyjne gatunki obce w podszybie i runie”, „rodzime gatunki ekspansywne w runie”, „struktura pionowa drzewostanu” oraz „zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna”.

W przypadku siedliska 9190 za zły stan ochrony odpowiadał stan wskaźników: „martwe drewno (łączne zasoby)”, „martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm grubości”. Jako niezadawalający oceniono stan wskaźników: „charakterystyczna kombinacja florystyczna runa”, „gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy”, „naturalne odnowienie dębu”, „wiek drzewostanu”, „ekspansywne gatunki rodzime w runie”, „zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna”, „udział dębu w drzewostanie”, „gatunki obce ekologicznie w drzewostanie”, „gatunki obce geograficznie w drzewostanie”.

W przypadku siedliska 91E0 za zły stan ochrony odpowiadał stan wskaźników: „martwe drewno”, „martwe drewno wielkowymiarowe”. Jako niezadawalający oceniono stan wskaźników: „inwazyjne gatunki obce w podszybie i runie”, „wiek drzewostanu”, „rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych”, „naturalne odnowienie drzewostanu”.

W przypadku siedliska 91F0 za zły stan ochrony odpowiadał stan wskaźników: „martwe drewno (łączne zasoby)” oraz „martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm grubości”. Jako niezadawalający oceniono stan wskaźników: „wiek drzewostanu”, „przejawy procesu grądowienia”, „naturalne odnowienie drzewostanu”, „ekspansywne gatunki rodzime w runie”, „ekspansywne gatunki obce w podszybie i runie”, „zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna”.

W oparciu o dokonaną ocenę stanu ochrony zidentyfikowano zagrożenia, istniejące i potencjalne (załącznik nr 3) oraz określono cele działań ochronnych i działania ochronne (załącznik nr 4 i 5).

Dla siedliska 3150 nie zaplanowano działań ochronnych ze względu na właściwy stan ochrony. Czynna ochrona pozostałych siedlisk, mająca na celu poprawę wskaźników, które wpłynęły na obniżenie oceny parametru „struktura i funkcja”, realizowana będzie poprzez działania ochronne polegające na: eliminacji obcych gatunków ekspansywnych (rdestowców oraz dębu czerwonego), preferowaniu rębni złożonych z długim okresem odnowienia, pozostawianiu drzew w ramach biogrup, drzew biocenotycznych oraz drzew wyraźnie wyróżniających się wiekiem lub rozmiarami w stosunku do innych drzew w obrębie siedlisk, utrzymaniu udziału powierzchniowego drzew w wieku ponad 50 lat, zapewnieniu możliwości utrzymania lub powiększenia udziału powierzchniowego drzew w wieku ponad 100 lat (przyjęte wartości udziału powierzchniowego i wiek drzew pozwalają osiągnąć założone w celach działań ochronnych wartości wskaźnika „wiek drzewostanu”, określone w metodyce Państwowego Monitoringu Środowiska), stosowaniu w odnowieniu właściwego dla siedlisk docelowego składu gatunkowego drzewostanów oraz pozostawieniu części wydzieleń bez wskazówek gospodarczych. Dla siedlisk: 91E0 oraz 91F0 określono działania ochronne polegające na eliminacji rdestowców. W przypadku siedliska 91E0 powierzchnia manipulacyjna wynosi obecnie około 4 ha. Średnie szacunkowe pokrycie powierzchni manipulacyjnej przez rdestowce ustalono na

około 20%. W przypadku siedliska 91F0 powierzchnia manipulacyjna wynosi obecnie około 6 ha. Średnie szacunkowe pokrycie powierzchni manipulacyjnej przez rdestowce ustalono na około 10%.

Ponieważ nie są znane skuteczne metody likwidacji niecierpka drobnokwiatowego *Impatiens parviflora* nie zaplanowano działań w tym zakresie. Populacja niecierpka zostanie ograniczona wraz z poprawą kondycji drzewostanów wchodzących w skład siedliska 9170, szczególnie w zakresie wskaźników: „struktura pionowa drzewostanu” i „zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna”, czemu służyć mają działania ochronne przewidziane w celu poprawy oceny parametru „struktura i funkcja”.

W zarządzeniu uwzględniono działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony. Oparto je na metodyce przyjętej na potrzeby Państwowego Monitoringu Środowiska, realizowanego przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Monitoring realizacji celów działań ochronnych oparty będzie na wynikach monitoringu stanu ochrony poszczególnych przedmiotów ochrony.

W trakcie prac nad planem nie stwierdzono potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony.

Granice Obszaru Natura 2000 przedstawiono na załączniku mapowym oraz opisano w oparciu o punkty węzłowe, dla których podano współrzędne X i Y w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992.

W trakcie prac nad planem nie zidentyfikowano potrzeby ustanowienia planu ochrony dla tego obszaru. Z kolei podczas analizy istniejących dokumentów planistycznych (m.in. studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grodków, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lewin Brzeski, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Olszanka oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Niemodlin), nie zidentyfikowano zapisów mogących wpływać na przedmioty ochrony obszaru. W związku z powyższym zapisy dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 nie są konieczne.

Przystępując do prac nad projektem planu zadań ochronnych dla Obszaru Natura 2000, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu, zgodnie z § 2 pkt 3 rozporządzenia, podał do publicznej wiadomości informację o zamiarze przystąpienia do sporządzenia projektu planu i możliwości zapoznania się z założeniami do sporządzenia tegoż projektu. Zawiadomienie ogłoszono w sposób zwyczajowo przyjęty, tj. wywieszono w siedzibie organu właściwego w sprawie (wywieszono na tablicy ogłoszeń w siedzibie RDOŚ w Opolu od 21.02.2014 r. do 28.03.2014 r.) i umieszczono na stronie BIP RDOŚ w Opolu w dniu 21.02.2014 r., opublikowano w formie obwieszczenia w prasie o zasięgu regionalnym tj. opolskim wydaniu Gazety Wyborczej w dniu 22.02.2014 r.

Zgodnie z art. 28 ust. 3 ustawy, w ramach opracowywania projektu planu Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu zapewnił możliwość udziału wszystkim zainteresowanym w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu. Do prac nad określeniem działań ochronnych (w zespole roboczym, zwanym Zespołem Lokalnej Współpracy) zostali zaproszeni przedstawiciele: gmin, starostwa, administracji publicznej i podmiotów gospodarujących w obszarze. Podczas zorganizowanych trzech spotkań w 2014 r. (w dniach: 24.04., 18.07. i 07.08.) członkowie Zespołu Lokalnej Współpracy omówili i wypracowali zakres działań niezbędnych do wykonania w granicach obszaru. Projekt planu zadań ochronnych ujęto również w publicznie dostępnym wykazie danych (ekoportal).

Zgodnie z art. 28 ust. 4 ustawy, zapewniając możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko w procesie przygotowania niniejszego planu, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu poinformował o przystąpieniu do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych i o jego przedmiocie, możliwości zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy, w tym projektem niniejszego zarządzenia oraz o miejscu, w którym jest ona wyłożona do wglądu, a także o miejscu, sposobie i terminie wnoszenia uwag i wniosków do powyższego projektu oraz o organie właściwym do ich rozpatrzenia. Zawiadomienie ogłoszono w sposób zwyczajowo przyjęty w siedzibie organu właściwego w sprawie (wywieszono na tablicy ogłoszeń w siedzibie RDOŚ w Opolu od 30.07.2015 r. do 25.08.2015 r.), umieszczono na stronie BIP RDOŚ w Opolu w dniu 30.07.2015 r. i opublikowano w formie obwieszczenia w prasie o zasięgu regionalnym tj. opolskim wydaniu Gazety Wyborczej w dniu 30.07.2015 r.

W trakcie opisanych powyżej konsultacji społecznych nie złożono uwag i wniosków.

Projekt niniejszego zarządzenia został 31.08.2015 r. zaopiniowany pozytywnie przez Regionalną Radę Ochrony Przyrody w Opolu.

Projekt zarządzenia został uzgodniony przez Wojewodę Opolskiego (pismo nr IN.III.710.7.2015.JJ z 12.10.2015 r.).

Realizacja działań ochronnych zawartych w niniejszym akcie prawnym będzie finansowana, m. in. ze środków budżetu państwa w części, której dysponentem jest sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000. Nie wyklucza się możliwości wykorzystania innych źródeł finansowania. Szacuje się, że koszt realizacji działań ochronnych zawartych w niniejszym planie, w tym działań monitoringowych, w okresie 10 lat wyniesie łącznie około 855 tys. zł.